

Людмила ОГНЕВА



НЕЗНАНІ ВОЯКИ

Людмила ОГНЄВА

НЕЗНАНІ ВОЯКИ

ДОНЕЦЬК – 2009

Людмила ОГНЄВА

НЕЗНАНІ ВОЯКИ

Автор щиро дякує за допомогу при виданні цієї збірки: пані **Валентині Рижковій** (м.Донецьк), пані **Богдані Фуртак** (м.Львів), пані **Богдані Шевчук** (м.Ялта), пані **Марії Зайчиковій** (с.Бережниця, Калушського р-ну, Івано-Франківської обл.), пані **Стефанії Стойко** (м.Городок Львівської обл.).

ОГНЄВА Людмила. НЕЗНАНІ ВОЯКИ. –

Донецьк: Товариство "Меморіал" ім. Василя Стуса, 2009. – 32 с.

Збірка "**НЕЗНАНІ ВОЯКИ**" – розповідь про Василя Біласа та Дмитра Данилишина – молодих членів Української військової організації (УВО), створеної Євгеном Коновальцем у 1929 році. У грудні 1932 року під час виконання завдання вони були арештовані поляками і через три дні страчені. Пройшли роки, але Василь Білас та Дмитро Данилишин й дотепер живі у народній пам'яті, у слові, пісні, орнаменті, у мистецьких творах.

© Огнєва Л.Р.,
упорядкування,
нарис, примітки,
оригінал-макет, 2009

На обкладинці: *Пам'ятник В.Біласу та Д.Данилишину
в Трускавці.*

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Живемо у радісному та водночас тривожному часі і не завжди знаходимося у гармонії з високою Любов'ю. Частіше відсуваємо її, не усвідомлюючи, що саме тоді дозволяємо байдужості заповнити наше життя. Чи є щось страшніше за неї? Чи є щось підступніше?

Нема!

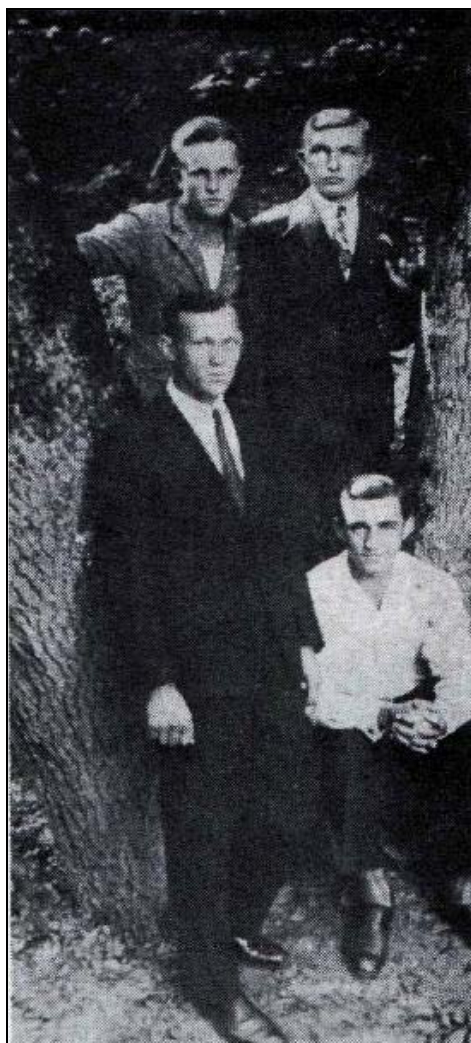
А вона намагається заволодіти нами. І коли торкнеться, то починаєш тліти та згасати.

Не допусти того, Господи, не допусти.

Ця збірка – пам'ятник тим, хто не тлів, а горів вогнем всесильної Святої Любові, бо не допустив у своє серце байдужості.

Сенс їхнього життя – воля рідної землі, в ім'я якої вони боролися і жили.

І хай долі моїх не видуманих героїв допоможуть наблизити зоряний час України.



Перший ряд: стоїть Дмитро
Данилишин.
Другий ряд: за Д.Данилишиним стоїть
Василь Білас.

НЕ БАЧИТИ ВАМ УКРАЇНИ.

В одчайдушній обороні українського населення ОУН нерідко вдавалася до вибухів і пострілів, до терористичних акцій. Безумовно найгучнішою з-поміж усіх стала розправа (15 червня 1934 року) з міністром внутрішніх справ Б.Перацьким, внаслідок якої на лаву підсудних потрапили Степан Бандера, Микола Лебідь та інші.

Здавалось би, менш значною подією був збройний напад на пошту в Городку Ягайлонським, що на Львівщині, – аж от саме вона спричинила появу талановитих поетичних творів: “Засудженим” Олени Теліги та “Грудень 1932” Олега Ольжича.

Бойовики ОУН, виконуючи наказ зверхників, серед білого дня провели експропріацію. Так, першопричина була скоріше прозаїчна, аніж романтична: ОУН постійно потребувала коштів, яких не можна було в інший спосіб добути.

Напад закінчився невдало. В приміщенні спалахнула стрілянина. Загинули начальник пошти і бойовик Володимир Старик, ще один смертельно поранений бойовик – Юрій-Мирослав Березинський, застрелився.

Василя Біласа і Дмитра Данилишина – за сприяння місцевих селян-українців – було схоплено, віддано під суд і 23 грудня – повішено.

Їхня загибель приголомшила українську громадськість, либонь, ще й тому, що самі – хай “несвідомі” – українці виказали хлопців. А Дмитро Данилишин, коли юрба земляків їх в’язала, гірко мовив: “Не бачити вам України, якщо будете отак за неї боротися!”



Пам'ятник борцям за волю і незалежність України
В.Біласу, Д.Данилишину, Ю.Березовському, В.Старику
м. Городок Львівської області. (2003 р.)

Скульптор – І. Самотос
Архітектор – В. Каменщик

“ЦЕ ЛЮДИ – НА СТАЛЬ ПЕРЕКУТІ В ОГНІ”.

Василь і Дмитро були майже однолітки, Василеві виповнилось 21, а його дядькові по матері – Дмитрові – 24 роки. Обидва, по закінченні народної школи, почали працювати. Василь – продавцем у крамниці, а Дмитро – у шевця. Ще замолоду хлопці стали членами УВО-ОУН¹, де належали до бойового відділу. Одержавши наказ, вони покидали свою працю, їхали виконувати завдання і знову поверталися до своїх щоденних занять у Трускавці, де проживали.

У листопаді 1932 року бойовики виконували чергове завдання у місті Городок. Відбувся бій. Були жертви з обох сторін.

Після невдалої операції В. Білас і Д. Данилишин хотіли повернутись додому залізницею. Однак польська поліція на станції намагалась їх схопити. У перестрілці один з поліцейських був поранений, другий – загинув, що потім й стало підставою для смертельного вироку героям. Василь і Дмитро пішки попрямували до Дністра.

Вранці вони зайшли до одного сільського господаря. Помилися, почистили одяг, поснідали, заплатили за гостину й пішли далі. Та польська поліція оголосила, що шукає злочинців, які пограбували український кооператив. Обурені селяни кинулися доганяти “грабіжників”.

Біля села Веринь на хлопців накинувся натовп селян і почав їх бити. Священик намагався зупинити людей. Коли з’явилась польська поліція, хлопці, підтримуючи один одного, обнявшись стали на горбку біля хреста при дорозі. І Дмитро Данилишин сказав до селян: “Ми є члени Української Військової Організації. Ми за Україну гинемо! Якщо ви так далі будете робити, то України не побачите!” Селяни впали на коліна немов перед святим образом.

¹ УВО – Українська Військова Організація;
ОУН – Організація Українських Націоналістів.

Бачачи безвихідне становище, Василь просив Дмитра застрелити його і себе, але Дмитро відповів: “Вони самі покінчать з нами!” Він не помилився. Поліція закувала їх в кайдани, важко побила й перевезла до Львова.

Суд почався 17 грудня 1932 року. Дмитро Данилишин увесь час мовчав і ні у чому не признавався. Промовив він лише тричі: раз, щоб врятувати Василя, стверджуючи, що на станції стріляв тільки він, а не Василь; другий раз, коли польський суд хотів поширити їх провину, а третій раз, коли свідок отець Індій повторив слова Дмитра: “Ми за Україну гинемо!”, тоді сильний і мужній Дмитро заплакав і пояснив суддям: “Не думайте, що я за себе плачу! Я знаю, що мене жде. Я був і є на все приготований. Тільки жалую, що не зможу далше працювати для Неньки України”.

Це говорила молода людина, яка на порозі життя має віддати його в жертву для ідеї!

Підсудних боронили шість українських адвокатів. Це були відомі на теренах Галичини оборонці.

Олександр Марітчак – адвокат Василя Біласа у своїх спогадах про суд писав: “Всі оборонці прийняли одну лінію оборони, а саме: підсудні діяли як члени військової організації і незалежно від того, чи це була підпільна, чи т. зв. легальна організація, її члени підлягали військовій дисципліні... Підсудні були обов’язані присягою виконати наказ і тому слід їх трактувати не як звичайних злочинців, але як військовиків. В ніякій збройній сутичці не карається смертю військовиків чи полонених, які, виконуючи наказ, часто були примушені вбивати противників. Відповідні постанови містяться в міжнародних договорах і бережені міжнародним правом.

А тут у процесі перед польським наглим судом у Львові засуджено двох юнаків, Данилишина і Біласа, на кару смерті через повішення і присуд виконано, коли президент Польщі не покористався правом помилування.”

Ніякий з тодішніх політичних процесів, не викликав такого зацікавлення серед українців всього світу, як процес проти Данилишина і Біласа... До цього у жодному політичному процесі не було виконано вироку із смертним присудом.

У час страти били дзвони всіх греко-католицьких церков м. Львова. Відправлялися панахиди в церквах Галичини, Чехословаччини, Німеччини та української діаспори за океаном.

Через півгодини після езекуції поліція таємно поховала тіла Д. Данилишина й В. Біласа на Янівському цвинтарі у Львові. Навіть рідня загиблих не могла бути на тих похоронах.

Смерть Біласа і Данилишина потрясла населення західноукраїнських земель і прихилила його на бік Організації Українських Націоналістів, яка боролася за визволення країни. Її ідеї стали ідеями широких мас.

Про Біласа і Данилишина творилися легенди, склалися пісні. Їх вшанували своїми поезіями Олег Ольжич, Олена Теліга. До сьогодні палає почуття пошани й подиву до героїв української національної революції, які віддали своє життя за волю України.



Могили Д.Данилишина та В.Біласа
на Львівському цвинтарі

МОЛИТВА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТА

Україно, Мати Героїв, зійди до серця мого, прилинь
бурею вітру кавказького, шумом карпатських ручаїв, боїв
славного Завойовника Батька Хмеля, тріумфом і гуком
гармат Революції, радісним гомоном Софійських Дзвонів.

Нехай в Тобі відроджуся, славою Твоєї опромінюся,
бо ти – все життя моє, бо Ти – все моє щастя.

Задзвони мені брязкотом кайдан, скрипом шибениць
в понурі ранки, принеси мені зойки катованих в льохах і
тюрмах, і на засланні, щоб віра моя була гранітом, щоб
росли завзяття, міць, щоб сміло я йшов у бій так, як ішли
герої за Тебе, за Твою славу, за Твої Святі Ідеї; щоб
помстити ганьбу неволі, потоптану честь, глум катів Твоїх,
невинну кров помордованих під Базаром, Крутами, в
Кінгірі і Воркуті, геройську смерть героїв Української
Нації, Української Національної Революції – полковника
Євгена Коновальця, Басарабової, Головінського,
Шухевича, Бандери та славну смерть Данилишина і Біласа,
і тисяч інших не знаних нам, що їх кості порозкидані або
тайком загребені.

Спали вогнем життєтворчим всю кволість у серці моєму.
Страху нехай не знаю, що таке вагання. Скріпи мій дух,
загартуй волю, у серці замешкай моєму!

У тюрмах і тяжких хвилинах підпільного життя рости
мене до ясних чинів. В чинах тих хай знайду я смерть
солодку, смерть в муках за Тебе, і розплинуса в Тобі я, і
вічно житиму в Тобі, Відвічна Україно, Могутня і
Соборна!

НАРОДНІ ПІСНІ ПРО БІЛАСА ТА ДАНИЛИШИНА

Понад Львовом чорна хмара

Повільно



Понад Львовом чорна хмара все небо укрила
Зажурилась Україна, тяжко зажурилась.

Заплакала Україна – безталанна вдова,
Як синів найкращих судили у Львові

Що перший син Василь Білас – славний син вкраїнський.

Що другий син Данилишин – герой ОУНівський

Закрякало гайвороння по борах, по полях,
Коли ляхи присудили смерть обом героям.

Та підвівся Данилишин, задрижали ляхи,
Він до друзів своїх вірних та й став промовляти:

“Не сумуйте, друзі мої, не плач Україно,
Нехай народ йде до бою за свободу сміло.

А ви, ляхи-недоїдки, щоб ви не раділи.
Незабаром суд настане – ми будемо судимі.”

Не журися Україно, ми тебе не лишимо.
Загинули за тебе славно Білас й Данилишин

*Записала Богдана Шевчук
у с. Сморгів Львівської області*

Летіла зозуля

Летіла зозуля та й стала кувати.
Не один по тюрмах мусить погибати.
Не один по тюрмах ломить білі руки
Білас, Данилишин терпів тяжкі муки.

Білас набідився, Білас натерпівся,
В ненькі України здоров'я просився.
Ненько Україно, визволь мене з того,
Піднеси на ноги мене молодого.

Летить чорний ворон і жалібно кричить,
Сидить сестра в хаті за Біласом плаче.
Ой, не плач, сестрице, я тя лист напишу,
Я сиджу у тюрмі на ворона свищу.

А у тій тюрмі залізні ґрати.
Знаць, мушу я, сестро, в тій тюрмі вмирати.
Знаць, мушу вмирати, та знаю за кого,
Що за Україну, за свій народ гину.

*Записала Богдана Шевчук
у с. Сморгів Львівської області.*

Над Львовом чорна хмара

Над Львовом чорна хмара тяженько залягла.
Там два сини України, їх жде страшна судьба. (2)
Білас Данилишин. Вони заприсяглись
За матір, за Україну життя своє дали. (2)

Над ними бідна мати старенька стоїть
Слізьми ся умиває, стихенька гомонить. (2)
Вставай, вставай, синочку, вставай, вставай, герой
Най мої старенькі очі не плачуть за тобов. (2)

*Записала Марія Зайчикова
с. Бережниця, Калушський р-н, Ів-Франківська обл..*

Ой. там з-під нашого Львова



Ой, там з-під нашого Львова
сумні вістки йдуть,
що Біласа й Данилишина
в кайдани кують.

Ой кують їх лихі люди,
вражі поляки.
Сумно, тяжко всім нам буде,
сплетемо вінки.

Попрощаємось із ними –
хай спокійно сплять
у землиці України –
хай про волю снять.

Ой не тішся, вражий ляше –
прийде воля й нам;
наша воля не поляже
на зло ворогам.

Ой, там з-під нашого Львова
сумні вістки йдуть,
що Біласа й Данилишина
в кайдани кують.

Ой, у славнім Львові

На мотив "Ой, не ходи Грицю"

Не поспішаючи



Ой, у славнім Львові сталася новина —
чогось зажурилась ненька Україна:
до її хати приїхали кати,
щоби двох хлопців зі світа зігнати.

Із Городка до Трускавця сумні вістки йдуть:
Біласа і Данилишина в кайданах везуть.
За підпільну працю дістали заплату:
засудили кати на життя утрату.

Ой, на нашій Україні неповіті рани,
та ще й нашу Україну кують у кайдани —
людей саджали у кримінали,
щоби так марно вік свій коротали.

Вже на страту — у кайданах, ведуть Біласа
та до нього скованого Данилишина,
за ними ідуть ксьондз із адвокатом,
а позаду ідуть судія із катом.

Вийшов прокурор, Біласа питає:
"Що ж бо ти Біласе, що собі бажаєш?"
"Я гордий того, що нині гину
за нашу неньку, за Україну."

"Що ти Данилишин, що собі бажаєш?"
Так прокурор другого питає.
"Я хотів би в гробі, ще ся дізнати
коли ви ляхи будете конати."

В хвилю останню з гробів повстануть,
катів без суду вішати будуть.
Кожному кату долю однаку:
на одну гиляку – ляха і собаку!

А ти – мотико: ти – підлий лайдако,
запродав ти хлопців – ляська собако!
А за тую зраду дістанеш посаду –
але не тішся їди та повішся!"

Під Львовом чорна хмара

Сумно



Під Львовом чорна хмара – чорніша наступає,
там двох синів України страшна судьба чекає.

Перший син України – Данилишин Дмитро,
боровся за Україну, за українське добро.

Другий син України – Біласів Василь,
боровся за Україну, хоча був молодий.

Боролися соколи, боролися обидва,
бо хтіли визволити Україну з ярма.

А був між ними зрадник, мотика називавсь,
він дуже смерти боявся і все ляхам признавсь.

Засвіти, мати, свічку, хай вона догоряє.
перекажіть до дівчини, нехай не умліває.

Із Трускавця до Городка

Не поспішаючи



Із Трускавця до Городка хлопці приїхали –
як приїхали, на пошту напали, всі гроші забрали.

Із Трускавця до Городка сумні вісти йдуть,
що Біласа та й Данилишина в кайданах ведуть.

Ще не вмерла Україна – ми її не лишим,
за ню згинув Василь Білас, Дмитро Данилишин.

Червона кров, усюди кров



Червона кров, усюди кров
залляла рідний край.
Ще вчора жив і був здоров –
а нині умирай.

Ще вчора жив і був здоров –
йшли думки золоті –
а нині ти, товаришу,
лежиш в сирій землі.

Ще не вмерла Україна,
ще і не ховали,
та вже наші товариші
життя своє віддали.

Ще не вмерла Україна,
і ми ся не лишим –
вже віддали життя своє
Білас і Данилишин.

*Всі пісні, окрім підписаних, були надруковані у Т.25
"Літопис української повстанської армії" (Л.О)*

О.Теліга.

Засудженим.

Присвячується В. Біласу та Д. Данилишину

Як ми можемо жити, сміятись і дихати?
Як могли ми чекати – не битись, а спати
В ніч, коли у в'язниці спокійно і тихо
Ви збиралися вмерти – у шість двадцять п'ять.

І, коли приволікся заплаканий ранок,
Вас покликала смерть у похмурій імлі.
А тепер наші душі і топчуть і ранять
Ваші кроки останні по зимній землі.

А тепер в кожному серці пожежу пригаслу.
Розпалили ви знову, спаливши життя.
І, мов гімн урочистий, мов визвольне гасло,
Є для нас двох імен нерозривне злиття.

Над могилою вашою тиша і спокій,
Та по рідному краю – зловіщі вогні.
І піти по слідах ваших скошених кроків
Рвучко тягнуться сотні окрилених ніг.

Грудень 1932

Слова, що прості і суворі,
(А інші – не гідні слова),
Як їхні децизії скорі,
Як велич того Різдва,

Як їхня перервана мова
У мурах глухого двора,
Бо лаврами діл, а не слова
Вінчає велика пора.

.....
За нами розгубленість мертва,
де страх і покора – закон.
Там втрат не буває, де жертва –
Здобутий в огні бастион!

Ім'ям неблаганним свободи
Здолали ми й кинули ниць
понурі карпатські проходи,
Асфальти далеких столиць.

А тут – на міста й хутори ми
Залізну накиннули сіть.
Тут скрізь наше військо незримо
У хижих залагах стоїть.

.....
На площі, у соннім льокалі,
Не нудиться офіціант,
Весь в сірому, нервом зо сталі, –
Зачасний комендант.

Зв'язковий. Сухе привітання.
Кашкет, окуляри, ровер.
І схована карта остання –
В кишені його револьвер.

Наказ був палючо-огненний,
Та кригою дихає суть.
А завтра газетні сирени
По світу його рознесуть.

* * *

Сестра, а другому – мати.
Містечко – як сіра твань.
Товаришу мій, брате,
Горіння одних бажань!

Не бійтесь, напне до болю
Ваш шлях, як струна, прямий
Кремінно-тверда воля
Того, що є зв'язковий.

Містечко – як сіра змора,
А потім – його нема.
Лише свістіння простору,
Безумність лету сама.

Не стримать, не захитати.
Рука і дух без оков.
Товаришу мій, брате,
Нас вдруге єднає кров!

* * *

Сміялись загонисто-дзвінко
І всі споважніли нараз,
І вже в коридорах будинку
Луною відбився наказ.

Цівок одсахнулися гади.
Хтось крикнув, упав і зомлів.

П'ять хвиль української влади
на цьому клаптеві землі!

Лягати! тут жартів немає!
Непослух? Так от тобі, от!
Жорстоко-суворо карає
Злочинця державний народ

* * *

Потрібно усіх в роботі,
А серце б'є, як обух.
Прокляття моїй плоті,
Що слабша за мій дух!

Це кров наша тут заклята,
 Закута в сріблі душа!
 Один поновну заплату –
 І кров , і душу лиша.

Таж куль в магазині було ще,
А свідок – лише стіна.
Сховати – що найдорожче:
Сховати їх імена.

А стріли усе частіше,
Годинник такий прудкий.
Рішучий начальник свище.
І чують боєвики.

.....
Був гострий наказ у звуку,
Слухняно-рвучкий – відлив,
Коли на ворожім бруку
ти тіло своє залишив.

Усі одинадцять у зборі
Були під мороком віт.
Та два стояли прозорі.
Один відбирав звіт.

* * *

Найтяжче – це поконати
в цій ночі чорній, без дна.
Товаришу любий мій, брате,
Опоро моя одна!

І ловите чуйним вухом
Кроки у темі густій.
одним блискавичним рухом –
На їхнє зухвале "стій!"

.....
Проклятий невиразний ранок.
Невиразні луни облав.
І простори, де наостанок
Зацькований вовк пробігав.

Погоня все ближче і ближче.
Кільце все тісніш і тісніш.
Чоло їм поставити? Ні ще!
А куля? Про кулю облиш!

.....
Майно революції – цінний
Живий боеквик повсякчас.
Сьогодні найбільшого чину
Вона зажадає від нас.

.....
Товаришу любий мій, брате,
Дивися у вічі рабам.
Як будете так воювати –
Вкраїни не бачити вам.

* * *

Слова, що прості і суворі,
Як велич того Різдва,
Що нас у горінні, не горі,
Порвало і ще порива.

Товаришу любий мій, брате,
Хіба упокорить нас це?
Хто вмів справедливо карати,
Той дивиться смерті в лице!

Для тих, хто нікчемні і кволі,
Заквилять про зламаний цвіт, —
Неугнутість нашої волі
І нашої віри граніт!

У стінах будинку старого
Зростає і зводиться чин.
І сяє обличчя в одного,
І німо могутен один.

Нікому ніколи не стерти,
Що — сріблом ясної сурми:
Шкодуємо тільки, що вмерти
Удруге не зможемо ми!

* * *

Їх душі — горіння і криця —
У нашому завжди гурті,
Братів по далеких в'язницях
І тих, що упали, братів!

Дорога пряма і одверта,
І твердо іде легіон.

Там втрат не буває, де жертва –
Здобутий в огні бастион!

Хто має уші – хай слуха!
Хто має серце – люби!
Встає цитаделя духа –
Десятки літ боротьби.

1933

О.Ольжич.

Незаному Воякові.

(Уривок з поеми)

I

Читайте газети при тихім вікні,
Впивайтесь ясным баламутом.
І як не зірвуться ці лагідні дні,
Не крикнуть розпучливо-люто!

Читали, прями неомріяні сні,
Солодку молочність туману.
Від року до року, з весни до весни,
Від рана чекали до рана.

Вели не в майбутнє, де бурі і грім,
В минувшину спогади всі ці.
О, будьте ви прокляті кодлом усім.
І ваші діла, і річниці!

II

Багато нам вогників кволих мани
На всяких трясовинах квітло.
У мряку сьогодні і будучини
Прожектором кинуто світло.

Ви вийшли, незнані, із темряви нор
Позначити шлях перемоги.

І знав вас поштовий брудний коридор
І сірі обніжки дороги.

Це ви написали на брукові міст
Трьох літер багряню рекламу.
Не роки життєвою мірою – зміст
Для того, хто дивиться прямо.

Лягла постанова на спокій лица
І буря за погляди тихі.
Йде неухильно, йде до кінця,
І вибух голосить ваш прихід.

* * *

XVI

Державу не твориться в будучині,
Державу будується нині.
Це люди – на сталь перекуті в огні,
Це люди – як брила камінні.

Не втішені власники пенсій і рент,
Тендітні квітки пансіонів, –
Хто кров'ю і волею зціпить цемент
Безвладний пісок мільонів.

XVII

Був час над усе легковажних гадок –
Імпреза і знову імпреза, –
Коли заблищав на ріллі Городок
Безжалісним холодом леза.

Суспільносте блідо-рожевих півслів,
Гурра-наукової бздури,
Огрядно-тупих патріотів, послів
І всіх ювілятів культури!

Ці стріли безумні ударом бича
По рабському виді твоєму.
В просвіті і пасіки стрільно влуча,
В рожеві лаштунки едему.

Хвала ж Тобі, Ти, що в рішаючий час
Все маєш духовного гарту
На стіл побойовища кинути нас
Тверезо без жалю, як карту!

XVIII

О, вір у одваги ясне багаття,
І скинеш, як порвану лаху,
І слабість, і сумнів, і марність життя,
Коли ти не відаєш страху.

І так тебе хміль наливає ущерть,
І так опановує тіло,
Що входить твоя упокорена смерть,
Як служба, бентежно-несміло.

XIX

Чи знала про нього людина одна,
Як вдарила прудкістю хвили
Його незаглушених стрілів луна
У плюшах вигідної віли?

Нікчемі з нікчем! Не дешевий папір,
Атрамент і жалісні жести, –
Ворожою кров'ю і гуком мортир
Випишує нарід протести.

О, Націє, дужа і вічна, як Бог, –
Не це покоління холопів, –
Хто злото знеславить твоїх перемог
При Корсуні і Конотопі?

О, Націє, що над добро і над зло,
Над долю, і ласку, і кару, –
Хто, темний, не схилить поблідле чоло
В сліпучому саяві Базару?

Хто, мертвий, не стане у праведний слід
На путі, що славою бита,
У громі грядущих огненних побід,
Що ними ти вкриєш півсвіта?

XXI

Товаришу, ти, чиє тіло вжила
Рішуча рука, як штилета!
Тремтять молоді і здорові тіла,
І зводяться крила до лету.

І ми будем гідні не слави й похвал –
Учинку, що горами руха!
Гранати, петарди, живий арсенал
Із плоти розкутого духа.

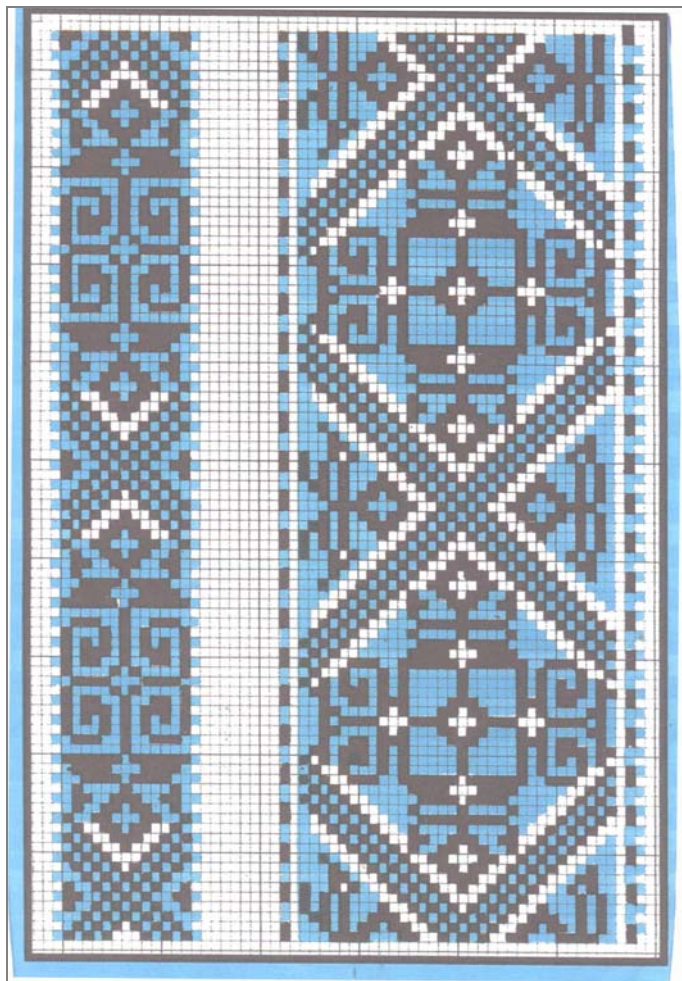
XXII

О думка, що тіло без жалю руба,
Що очі й уста твої сушить!
Архангельська срібноголоса труба
Гримить крізь простори і душі.

І мертві встають, і шукають хреста
Їх очі розчахнуто-тьмяні.
Встають наче поросль, струнка і густа
Страшне покоління титанів.

1935

ОРНАМЕНТ НА ЗГАДКУ ПРО В.БІЛАСА ТА Д.ДАНИЛИШИНА



Молодь села Добряни (біля Стрія) носила таку вишиванку в знак жалоби після 23 грудня 1932 р. – дня страти Василя Біласа і Дмитра Данилишина

Записано від Марії Сирут з с.Добряни

Вишивати чорними та вишневими ч.814 нитками ДМС

Зразок вишивки пазушки



ЗМІСТ

СЛОВО ДО ЧИТАЧА	3
<i>Л. Череватенко</i> НЕ БАЧИТИ ВАМ УКРАЇНИ.....	5
<i>Л. Огнєва</i> “ЦЕ ЛЮДИ – НА СТАЛЬ ПЕРЕКУТІ В ОГНІ”.....	7
МОЛИТВА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТА.....	11
НАРОДНІ ПІСНІ ПРО БІЛАСА ТА ДАНИЛИШИНА	12
Понад Львовом чорна хмара	12
Летіла зозуля	13
Над Львовом чорна хмара	13
Ой, там з-під нашого Львова.....	14
Ой, у славнім Львові.....	15
Під Львовом чорна хмара.....	16
Із Трускавця до Городка.....	17
Червона кров, усюди кров.....	18
ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ, ПРИСВЯЧЕНІ ПОДІЯМ У ГОРОДКУ	19
<i>О.Теліга.</i> Засудженим.	19
<i>О.Ольжич.</i> Грудень 1932.....	20
<i>О.Ольжич.</i> Незнаному Воякові.....	25
ОРНАМЕНТ НА ЗГ'АДКУ ПРО В.БІЛАСА ТА Д.ДАНИЛИШИНА...29	

Історико-літературне видання

Людмила ОГНЄВА

НЕЗНАНІ ВОЯКИ

Комп'ютерний набір та верстка
Огнєва Людмила

Підписано до друку . Формат
Ум.друк.арк. . Друк лазерний. Зам. № .Наклад 100 прим.

Віддруковано у друкарні "Норд Комп'ютер" на цифрових
лазерних видавничих комплексах Rank Xerox DokuTech 135 і
DocuColor 2060.

Україна, м. Донецьк, 83003, вул. Разенкова, 6,
Тел.: (062) 389-73-82, 389-73-86

**ВИДАВНИЧИЙ ПРОЕКТ
ДОНЕЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ТОВАРИСТВА
"МЕМОРІАЛ" ІМ. ВАСИЛЯ СТУСА
"ЖИВЕ ЛИШ ТОЙ, ХТО НЕ ЖИВЕ ДЛЯ СЕБЕ"**

Серія 1. "ЧЕРЕЗ ВІКИ, ЧЕРЕЗ РОКИ"

- Будівничий української козацької держави.
- Полуботчищина сорочка.
- Чорні хлопці.

Серія 2. "ПРОРОКИ ПРАВДИ У ПІТЬМІ!"

- Лесин рушник.
- Вставай Тарасе!
- Ликерині рушники.

Серія 3. "ЦЕ ЛЮДИ – НА СТАЛЬ ПЕРЕКУТІ В ОГНІ"

- Незнані Вояки.
- Символ української нації.
- Колядування за ґратами.

Серія 4. "МАЛЕСЕНЬКА ШОПТА"

- Душа українського шістдесятництва.
- Зеківський генерал.
- Громовержець
- Єретик.
- Неофіт.
- Надія з роду Світличних.